

Eesti Haridusfoorumi 2021

suurfoorumi „Eesti hariduse tulevikuvaated - EHF25“

AVALDUS

11. juuni 2021, Tartu

Eesti Haridusfoorumi kõige olulisem roll on haridusega seotud teemadel erinevate huvigruppide vahelise dialoogi algatamine, pidamine ja hoidmine ning osalusdemokraatia arendamine. EHF on avatud kõigile hariduselus osalejatele, et tõstatada haridusavalikkuse jaoks olulisi küsimusi ning aidata leida neile vastuseid ja pakkuda lahendusi.

Eesti hariduse kriisikogemused

Covid19 pandeemiast vallandunud kriisiolukorrast saadud kogemused tõendasid Eesti haridussüsteemi, koolide ja perede sitkust ja võimekust raskustega toime tulla. Olime tublid ja saime hakkama. Samas võib EHF poolt läbiviidud uuringute põhjal (EHF, 2020, jätku-uuring 2021) välja tuua, et lisaks õpetajate, õpilaste ja lastevanemate üldisele tublidusele, **tõi kriisiaeg esile ka Eestis koolielus ja haridussüsteemis süveneva ebavõrdsuse, mille põhjuseks on mitmed üksteist võimendavad tegurid:**

- kooli asukohast tingitud piirkondlik ebavõrdus (linnakool, maakool);
- koolide erinevad strateegiad olukordadega toimetulekuks;
- kvalifitseeritud õpetajate puudus ja sellega seotud õpetajate järelkasvu jätkusuutlikkuse probleemid
- õpetajatele, tugispetsialistidele vajalike toetavate teenuste olemasolu;
- erinev koolikultuur, koostöövõime, suhted kogukonna ja lastevanematega;
- riigi ja KOV-ide puudulikud ressursid;
- ebapiisav tugi erivajadustega ning nõrgema enesejuhtimisega õpilastele;
- koolide ebavõrdne varustatus tarkvara- ja riistvaraga, e-õppevahenditega;
- õpetajate ja õpilaste digipädevuste ebavõrdne areng;
- internetiühenduse ja kasutatava tehnoloogia erinev kvaliteet ja kättesaadavus;
- vähene valmisolek ennetada ja lahendada vaimse tervise ja stressiga seotud raskusi.

Kriisikogemus tõi esile Eesti kooli ning haridusvõrgu juhtimise hajalioleku. Õpetajaid, lastevanemaid ja õppureid häiris

- kasutatavate digikeskkondade rohkus ning vähene info nende kvaliteedi ja töökindluse, asjakohasuse osas;
- kooli ja hariduskorraldusega seotud sõnumite ebaselgus ning vastutusvaldkonde umbmäärasus (hajusus);
- õpetajate ja perede kriisikogemuse vähene arvestamine ning vähene kaasatus otsuste tegemisel;
- riiklikul tasemel selgete ja konkreetsete seisukohtade puudumine distantsõppe reguleerimisel;

- vähene tugi koolidele, kus puudusid piisavad ressursid ja oskused digiõppe edukaks läbiviimiseks.

Distantsõppe ajal saadud teadmisi ja kogemusi tuleb täiel määral ära kasutada uue haridusstrateegia rakenduskavades, digitaalsete õppevahendite (digiõpikud, platvormid jne) arendamisel, propageerimisel ja kõigile koolidele kättesaadavaks tegemisel, kaasaegsete õpetamismetoodikate väljatöötamisel. Uue haridusstrateegia rakenduskavade tegemisel ja elluviimisel peaks suurem roll olema õpetajate, lastevanemate, kogukonna esindajate, teadlaste ja haridusjuhtide kollektiivsel teadmusloomel. Avatud haridusruumi kujundamisesse tuleb julgesti kaasata kooliväliseid partnereid (huvikoolid, spordiklubid, noortekeskused, vabaharidusasutused, looduse- ja tehnikamajad, muuseumid ja teised kultuuriasutused, tööandjad, õppijate ja lastevanemate ühendused).

Arutlustes hariduse tuleviku üle on takistuseks muutunud ühise keele puudumine kooli ja haridusega seotud teemade ja mõistete tõlgendamisel. See, millisest haridusdiskursusest juhindutakse, kujundab keele ja ka häälestuse, millega me haridusest ja koolist räägime ning milliseid praktikaid väärtustame. Vajalik on jätkuv haridusfilosoofiline diskussioon, et jõuda suurema üksmeeleni selle kohta, millistest väärtustest ja arusaamadest me hariduse mõtestamisel lähtume, milliseid praktilisi lähenemisi kasutame ja milliseid hariduspoliitilisi eesmärgi oluliseks peame.

Kriis näitas veenvalt, kui kesksel kohal on hariduses toimuv kogu Eesti ühiskonna hea käekäigu jaoks. Eesti avalikkus ootab hariduse juhtimisel ja arendamisel läbipaistvust ja koostööd. Uue haridusstrateegia elluviimine eeldab kõigi jaoks mõistetavat rakendamisraamistikku. On vaja pidevat avameelset dialoogi haridusjuhtide ning kõigi haridusprotsessi osapoolte vahel, mis aitaks luua koosmeelt Eesti hariduse tulevikusihtide tõlgendamisel ja rakendamisel.